

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO XII., ŠT. 32 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 27. APRILA 1959

S IV. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije

SINDIKATI IMAJO VELIKO VLOGO V RAZVOJU naše socialistične države

Kongres je pozdravil tovarš Tito — 1400 delegatov in 35 tujih delegacij — Glavni referat je imel tovarš Vukmanović — Delo v treh komisijah

V veliki dvorani Doma sindikatov v Beogradu se je v četrtek dopoldne začel IV. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Svečani otvoritvi je razen nad 1400 delegatov, 35 delegacij tujih sindikalnih organizacij in številnih drugih gostov prisotnovali tudi generalni sekretar CK ZKJ tovarš Tito.

Potem, ko je pevski zbor KUD "Abrasjević" zapel »Internacional«, je stopil na govorni oder predsednik Centralnega sveta ZSJ tovarš Vukmanović in dejal:

»Začenjam IV. kongres ZSJ in mislim, da lahko v imenu vseh, v imenu vsega delavskega razreda naše države in v imenu vseh delovnih ljudi rečem, da smo srečni, ker v naši sredini lahko pozdravimo tovarša Tita.«

Po izvolitvi delovnega predsedstva je tovarš Vukmanović dal besedilo tovaršu Titu. Ta je v zarezku svojega pozdravnega govorja reklo:

»Ta kongres se je sestal ob občincih ustanovitve, oziroma združitev revolucionarnih sindikatov leta 1919, kar pomeni, da je tudi za sindikate Jugoslavije in za delavski razred to leto prav tako jubilejno. Ta kongres ima poseben pomen tudi zaradi tega, ker je na njem mogoče navesti in ugotoviti

zavzeta bolj razvito v kvaliteti in sredstev za upravljanja in sredstev za upravljanje določene gospodarske dejavnosti. Iz takega odnosa seveda izvirajo tudi določene obveznosti delovnih kolektivov do družbe skupnosti in nov odnos do proizvodnih sredstev, ki ostanejo družbeni lastnina. Spričo takšnih odnosov do družbenih sredstev za proizvodnjo upravljajo zdaj delovni kolektivi podjetja v imenu družbe, samostojno sprejemajo sklepe o proizvodnji in uporabi zmogljivosti, o prodaji in cehu proizvodov, o delitvi tistega dela dohodka, ki jim pripada za zasluge delavcev in za sklad, o tarifni politiki, o uporabi skladov in tako dalje. Ob upravljanju družbenih sredstev v imenu družbe je dohodek, ki ga doseže delovni kolektiv, dohodek družbe kot celote, določeni del tega dohodka pa smejo prosti uporabljati neposredni proizvajalci, ki so ga tudi dosegli...«

VLOGA SINDIKATOV V SEDANIH POGOJAH

Tovarš Vukmanović je najprej govoril o vlogi sindikatov v naših sedanjih pogojih in reklo:

»Z izročitvijo sredstev za proizvodnjo delovnim kolektivom v upravljanje in prosto razpolaganje je dobila družbena lastnina nove

sindikatov v novih pogojih? Sindikati postajajo čedalje bolj tista organizacija, ki pomeni politično osnovo delavskega samoupravljanja, množična organizacija, ki omogoča delavskemu razredu, da uspešno uveljavlja svoje pravice do upravljanja družbe in gospodarstva. V nasprotu z bojem proti zasebnim delodajalcem ali predstavnikom države pri reševanju gospodarskih problemov izpoljujejo sindikati v naših pogojih svoje gospodarske funkcije v tem, da pomagajo organom istega razreda, sodelujejo z njimi, odpravljajo birokratske pojave v njih, vplivajo na samoupravne organe, oblikujejo družbena merila ter se borijo za skladnost mnenj in neposredno akcijo samih proizvajalcev...«

DVIG DRUŽBENEGA STANDARDA

Nato je tovarš Vukmanović govoril o dosedjanjem razvoju gospodarstva in živiljenjske ravni v pogojih delavskega samoupravljanja. Poudaril je, da je graditev novih družbenih odnosov spremjal intenzivnejši gospodarski razvoj in nato reklo:

(Nadaljevanje na 3. strani)

V petek zjutraj je odšla na gradnjo avtomobilske ceste »Bratstvo - enotnost« Paračin-Niš prva gorenjska mladinska delovna brigada »Staneta Žagarja«, ki šteje 120 brigadirjev. Mladinci in mladinke so ob odhodu vlaka z brigadirske zastavo v roki in nasmejanih obrazov še zadnjic pomahali v pozdrav...

S seje občinskega ljudskega odbora Kranj

Problemi socialnega varstva

Na četrtek soj seje občinskega ljudskega odbora Kranj so razpravljali predvsem o problemih socialnega varstva v kranjski občini.

V zvezi s tem je ljudski odbor sprejel nekatere sklepe, ki bodo v prihodnje pripomogli k pravilnejšemu reševanju socialne problematike v občini. Predvsem je treba bolje urediti preventivno službo, da se čim bolj omejijo socialni problemi. Finančna sredstva za potrebe socialnega varstva je treba v večji meri vlagati v preventivno socialno-varstveno službo. Nadalje pravijo sklepi, da je treba socialno pomoci zagotoviti samo tistim, ki so res materialno ogroženi. Izdatne je treba podpirati take osebe, ki so za delo nesposobne in brez svojcev, medtem ko je treba zmanjševati število tistih podpirancev, za katere morajo po zakonu skrbeti sorodniki. Vojaškim voj-

nim invalidom je treba čimprej preskrbeti ustrezna stanovanja.

Sprejeli so tudi sklep, da se morejo sredstva, dobljena iz občinskega prometnega davka na alkoholne piše, uporabljati v celoti ali vsaj delno za finansiranje raznih oblik borbe proti alkoholizmu, predvsem za regresacijo pri nakupu tehničnih pripomočkov za predelavo sadja v sadne sokove.

V razpravi je tovaršica Romečova predlagala, naj se Dom onesmoglih v Predvoru preimenuje v Dom oskrbovancev in upokojencev. Oba zabora sta ta predlog soglasno sprejela.

Na seji so sprejeli tudi spremenjeni odlok o socialnih podporah v občini Kranj. T.

Z občnega zebra Gorenjske turistične zveze

Investirati v tiste objekte in naprave, ki podaljšujejo turistično sezono

Gorenjska turistična zveza je imela v petek svoj II. redni letni občeni zbor. O delu turističnih organizacij, uspehih in problemih je poročal predsednik Dušan Horjak. Uvodoma je dejal, da je delovanje te zveze tudi v minulem poslovnem letu dočelo pozitivne uspehe. Delovanje turističnih organizacij na Gorenjskem pomeni odločen korak naprej v razvoju turizma. Turistični promet je na splošno izredno narasel, predvsem domači turizem. Lani je obiskalo Gorenjsko skoraj 140 tisoč gostov, kar pomeni 22 odstotkov več kot leto prej. Tudi nočitve so porasle, in sicer za 34 odstotkov. Lani je bilo na Gorenjskem skupaj 626.665 nočitev ali 51 odstotkov vseh nočitev v Sloveniji. Že ti podatki osevajojo pomen turizma za Gorenjsko. Če primerjamo podatke nočitev z letom 1955, ki ga smatramo, v tem primeru, za rekordno, je bilo lani za 47 odstotkov več nočitev. Zanimivo je zlasti to, da je izredno porasel turistični promet v Radovljici, Gorenjski vasi, Bohinju, Zelezničkih in nekaterih krajih okoli Kranja, ki so bili minulo leto manj obiskani.

Skoro vse turistične organizacije so se pri svojem delu utrdile in se vedno bolj ouveljavljajo v javnosti. Najlepši uspeh so društva dosegla tam, kjer so se znala pravilno povezati s krajevnimi čitalniki. Občinski ljudski odbori, turistične in gospodarske organizacije, zlasti pa OLO Kranj so v zadnjih dveh letih vložili precej sredstev za propagiranje turizma na Gorenjskem. Samo OLO je dal za propagandne akcije okoli 40 milijonov dinarjev. Še več sredstev je bilo vloženih v investicije turističnega pomena. Iz okrajnega investicijskega sklada so lani odobrili 250 milijonov. Če upoštevamo še sredstva gospodarskih organizacij, ObLO, turističnih orga-

nizacij, republike in zvezne kreidite, je to v primerjavi s preteklim leti dejansko velik napredok.

V živahnih razpravah je predsednik OLO Kranj Vinko Hafner podaril, da mora biti gospodarski račun tudi pri investicijskih vlaganjih v turizem prvenstvenega pomena. Kot je potrebno širiti turistične zmogljivosti, je prav tako, če ne še bolj važno skrbeti za čim bolj smotorno izkorisčanje tistih zmogljivosti, ki že obstajajo. Hkrati mora biti vodilo, da bomo investirali tja, kar podaljšuje sezono.

Pomemben uspeh je dosegla turistična skupnost Postojnske jame, Goriške, Koprske in Gorenjske, ki je bila ustanovljena predlanskim. Priskrbičila se je tudi Ljubljanska turistična zveza.

Po obširni in zanimivi razpravi so daki razrešnico staremu odboru in izvolili novega, sprejeli so tudi program dela za letos in nekatere druge sklepe. Turistične organizacije na Gorenjskem si letos obetajo še večje uspehe od turizma, zlasti če bodo tako ugodne vremenske prilike kot minula sezona.

Z izvajanjem uredb o

prepovedi klanja telet si bomo zagotovili dovolj mesa

V četrtek je bila v sekretariatu Izvršnega sveta za kmetijstvo LRS v Ljubljani tiskovna konferenca. Pomočnik sekretarja tovarš ing. Tine Mastnak je zbranim novinarjem povedal, da je bila že pred meseci objavljena zvezna uredba, ki prepoveduje klanje telet ženčkega spola pred 6 meseци starosti in telet moškega spola, mlajših od 3 mesecev. Tega pa doslej v Sloveniji nismo izvajali. Če bi se držali predpisov, bi od istega števila telet, kolikor jih zakoljemo zdaj, pridebili nadaljnjih 9000 ton mesa, ker bi teleta ob zakolu tehtala najmanj še enkrat toliko.

Da bi zagotovili redno oskrbo z mesom, so živinoreci na nedavnom zborovanju osvojili tudi ukrepe za izvajanje rajonizacije. Vse področje bi bilo s tem razdeljeno na

mlečne, vzrojnomlečne, kombinirane in klavne rajone. Edino v mlečnem rajonu bi bilo gospodarsko smiselné klati teleta, čimprej. Bilo pa bi gospodarsko zelo koristno, da tudi ta teleta, posebno takha, ki imajo dobro rodovniško poreklo, rešimo pred zakolom, in sicer s tem, da jih damo v nadaljnjo rejo v druge rajone. Kmetijske zadruge bi morale takha teleta odkupovati in jih dajati v rejo drugam, predvsem od tistih kmečkih gospodarstev, ki imajo samo po eno kravo in dostikrat zaradi objektivnih težav ne morejo rediti telet.

Vzopredno s tem bo potekala tudi akcija za pitanje telet do 200 kilogramov žive teže. Če bomo to akcijo uspeli takoj izvesti, bi lahko že v letošnji turistični sezoni prizvedli toliko mesa, da bi zadostili vsem potrebam.

Tekoči trak teče brez prestanka... Vsakodnevni prizor iz montažne dvorane tovarne Iskra v Kranju

Z občnega zebra Obrtne zbornice okraja Kranj

Učne dobe vajencev so predolge

Kranj, 25. aprila

Danes dopoldne je bil v prostorih Okrajnega ljudskega odbora občni zbor Obrtne zbornice okraja Kranj. Razen delegatov sta se zborudeležila tudi podpredsednik OLO Kranj Ivan Bertoncelj-Johan in tajnik republike Obrtne zbornice tovarš Bračič.

V poročilu predsednika upravnega odbora in razpravi so govorili o razdeljevanju celotnega dohodka v obrti, o investicijah, o prometu in dohodku v zasebni obrti, o tarifni problematiki in delu po učinku, o strokovni vzgoji kadrov (vajencev) itd. Poučili so, da so bili v pogledu vključevanja vajencev lani doseženi lepi uspehi, da pa vajencev v nekaterih kritičnih strophah še vedno manjka.

Tovarš Bračič je v razpravi kritiziral občinske ljudske odbore, ki še nikjer v Sloveniji niso sestavili dolgoročnih planov za razvoj obrti. Glede vajencev meni tajnik republike Obrtne zbornice, da je triletna učna doba predolga. Ker je čutiti pomanjkanje obrtnih uslug in ker se naša obrtna podjetja vse bolj mehanizirajo, bo treba učno dobo skrajšati tako, da se bodo novi delavci v obrti privadili samo na nekaj faz proizvodnje.

T.

PAPERKI PO SVETU

NENAVADNA ODLIKOVANJA

Hans Rottinger, zapadnonemški vojaški general, je v teh dneh dobil visoko italijansko odlikovanje. postal je »visoki italijanski oficir reda za zasluge Italijanske republike«. Ta general je danes glavni inšpektor vojske v Zapadni Nemčiji.

V drugi svetovni vojni je bil šef generalštaba feldmaršala Kesserlinga, komandanta nemških okupacijskih sil v Italiji. Po zlomu so Rottingerja uveli Amerikanci kot vojnega zločinca. Kesserling je bil obsojen na smrt, a je bil kasneje pomilovan. Sedaj je treba čakati, da tudi Kesserling dobi odlikovanje, vsekakor više kot ga je dobil Rottinger, ki je bil na položaju pred njim.

SMEŠNA REPUBLIKA

V Švedski pokrajini Verlande, obstaja nenavarna republika — Holmen, ki jo je opevala mlada pisateljica Selma Lagerlöf. Ta republika ima samo 33 prebivalcev, od katerih 12 je članov republike vlade. Prebivalci republike se ne zanimajo za politiko ostalega sveta. Za njih ne obstajajo ne hladne in mrzle vojne, ignorirajo atomske bombe in pravijo, da so s svojim življenjem povsem zadovoljni.

OGLAS V ANGLEŠKEM LISTU

Londonski »Daily Telegraph« je objavil oglas, v katerem avionska družba Bea išče direktorja za svoj urad v Moskvi. Družba namerava vzpostaviti stalno zračno linijo London—Moskva. Pozitivno v tem je, da je ta oglas v angleškem listu objavljen v — ruskom jeziku. Seveda je to zelo praktično: oglašili se bodo samo tisti, ki znajo — rusko!

NERODNA REKLAMA

Odkar je skupina alžirskeh voditeljev z Ben Belom, podpredsednikom alžirske vlade izgnana na francoski otok Ille d'Aix, tamkajšnja pošta (kakov piše »France Soir«) ne daje več na pisma in dopisnice početov ter turistične reklame, na kateri je pisalo: »Ille d'Aix — otok miru in sanju — bivališče Napoleona — zanimivi muzeji!«

BREZ KOMENTARJA

Ameriški minister za obrambo Neil Mc Elroy je izjavil: »Jaz nisem eden izmed tistih, ki mislijo, da se vojne operacije ne morejo vršiti brez brutalnih metod trpinčenja posameznikov.«

Francoški desničarski tisk je to izjavo prinesel pod hrupnim naslovom, ker je Mc Elroy to izrekel v zvezi z Alžirci.

Pod enako hrupnim naslovom je to objavil tudi francoški levičarski tisk. Prvi kot drugi brez komentarja, a je bilo vseeno jasno, zakaj.

HERTER

Novi zunanjji minister v ZDA Herter, ki ga je postavljal na to mesto predsednik Eisenhower in bo po vsej verjetnosti ta sklep potrdil sem, ima zanimiv življenje. Rojen je bil v Parizu, kjer se je tudi nekaj časa školjal, njegov ded pa je bil Nemeč iz Stuttgarta. Njegov oče se je bavil z umetnostjo, toda sin se je odločil za diplomacijo. Diplomatski kariero je začel kot sekretar ambasade v Berlinu pred prvo svetovno vojno. Tudi njegova prva večja diplomatska akcija bo sestanek zunanjih ministrov v Ženevi, kjer bo zastopal Združene države Amerike, kjer bodo iskali rešitev berlinskega vprašanja.

ZDAJA ČP »GORENJSKI TISK. — UREJUJE
UREDNIŠKI ODBOR — DIREKTOR S. BEZNİK
— ODGOVORNI UREDNIK VOJKO NOVAK —
TELEFON UREDNIŠTVA 475 — UPRAVE 397
TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V
KRAJNU 607-70-1-135 — IZHAJA OB PONDELJ-
KIH IN PETKIH — LETNA NAROČNINA 600 DI-
NARJEV, MESBČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

PROSLAVA NA OKROGLEM

Okroglo, 26. aprila

Danes popoldne je bila na Okroglem pri Kranju proslavljena 17-letnici smrti 13 partizanov v jami na Okroglem, ki se je udeležilo preko 2000 domačinov in okoličanov, med njimi tudi svoji junakov. Na proslavi je govoril predsednik OLO Kranj Vinko Hafner, sodelovala pa je še godba na piha DPD »Svoboda« Kranj, recitatorji iz Naklo, Dupelj in Kranju, združeni pevski zbor iz Dupelj in Stražišča, pionirski pevski zbor Osnovne šole Naklo in pevski zbor France Prešeren iz Kranja.

V prvi polovici tedna nestalno in toplo vreme z možnostjo manjših padavin. V drugi polovici tedna hladno in jasno vreme. — Nevarnost slane.

Slavko Smolej se je rodil na Jese-
nicah 29. aprila 1909 kot sin obrtnika-
urara. Včeraj se je srečal z Abrah-
amom. Že kot otrok je kazal izreden
umetniški smisel in se že v zgodnji
mladosti ukvarjal z umetniško foto-
grafijo, s filatelijo ter planinstvom.
Po končani Tehnični srednji šoli v

LJUDJE IN DOGODKI
PRI PRAVE

vobole, ki razjedajo zahodno politično enotnost.

Precj verjetno je, tako vsaj zatrjujejo nekatera poročila, da je Britanija žrtvovala nekatere svoje zahteve na oltar zahodnega enotevne nastopa. Vendar pa London še nadalje skuša ljubosumno ohraniti diplomatsko prednost, ki mu jo je prinesel Macmillanov izlet v Moskvo. Toda hkrati se vladna na otokih dobro zaveda, da sama ne more narediti pomlad, zlasti ker njenim načrtom stoji na poti trmolagost poslavljajočega toda zato nič bolj popustljivega nemškega kanclerja Adenauera. Temu pa v zadnjem času večkrat zvesto sekundira Pariz. Upi Londona so torej obrnjeni proti Washingtonu. — Toda tudi od tam ni — klub nekaterim ugodnejšim znanimenjem pričakovati, da bi se Eisenhowerov kabinet brez rezerve postavil na Macmillanovo stran.

Toda kot meni neki komentator uglednega zahodnega časopisa, so se strokovnjaki »skoraj zedinili«. To je duhovita ocena bržkone verjetnega stanja. Namreč zdi se, da so strokovnjaki našli neki splošni okvirni načrt za skupno zahodno stališče, niso se pa mogli sporazumi v vseh podrobnosti. Tako so nekateri razlike ostale še vedno odprte.

Na bližnjem sestanku zahodnih zunanjih ministrov bodo moralni njegovi udeleženci spet pogledati v oči istim neprijetnim razlikam, ki jih ne morejo zgledati že ves čas, dokar se je po lanskem novembriški »berlinski krizi« načelo tudi nemško vprašanje. Zelo dvomljivo pa je, da bi tudi sestanek zahodnih diplomatskih šefov v sredo lahko našel univerzalno zdravilo za gla-

Toda vse kaže, da je britansko popuščanje zgoj začasno. Ministrski predsednik Macmillan je namreč v četrtek dal zelo značilno izjavo, da bi bilo zaželeno, če bi se predstavniki vlad velikih sil sestali

večkrat in ne samo enkrat. V tej želji se skriva tiha Macmillanova računica, da bi pri takem verižnem sestajanju in med pogajanjem počasi spet vzbudil vse britanske načrte v stališča Zahoda.

Ce smo v tem komentarju pri zahodnih pripravah na ženevsko konferenco posvetili največ prostora prav britansku stališču, ni to zgoj naključje. Očitno je namreč, da so britanska gledišča klub nekaterim odmikom in popuščanjem še vedno »spiritus agens« — gibljivi vzvod, ki potiska zahodna stališča iz dosedanje slepe ulice na plan aktivnejše, prožnejše in konstruktivnejše politike. Žal pa te pozitivne težnje še vedno zavira okola nemške trme, francoške dyliknosti in ameriške neodločnosti.

Kakšen bo končni rezultat zahodnih priprav je kljub vsem uganjanjem tokrat že uganiti, saj so vsi sklepi v zadnjem času bolj zavarovani pred radovnostjo javnosti kakor kdajkoli doslej. Saj bi, kot pravijo, odkrivanje taktike pred tem, doslej najvažnejšim sestankom med predstavniki Vzhoda in Zahoda samo vnaprej onemogočilo manevriranje zahodnim ministrom na majskem srečanju v Ženevi. Kaj vse se bo torej izčimilo iz bližnjega sestanka zahodnih zunanjih ministrov v Parizu, bomo zato bržas lahko razbrali šele iz njihovega nastopa pred sovjetskim kolegom na nevralnem švicarskem terenu.

MARTIN TOMAZIČ

naša kronika

PROGRAM ZKJ SO ŽE PRE-
STUDIRALI

V škojeloški občini so vse osnovne organizacije ZK že končale študije Programa VII. kongresa ZKJ. Zadnja predavanja so bila pred tednom.

V tej občini so se na ta študij pripravile vse osnovne organizacije prej kot drugod. Že na lanskem konferenci pred 14 meseci so govorili o tem ter sprejeli sklepe za organizacijo študija. Celotno vsebino Programa so razdelili na 18 tem oziroma predavanj. Razlika je bila, seveda na področju bivše gorjanjevaške občine, kjer so organizacije imele le po 11 predavanj.

Na celotnem področju sedanja občine je 16 osnovnih organizacij ZK z 352 člani. V povprečju je bilo na vseh predavanjih navzočih 64 odstotkov članstva. Najboljšo udeležbo pa je dosegla organizacija v Trebiji (87 odstotkov), zatem organizacija v podjetju »Gradis« (81 odstotkov), organizacija Delnice in Predilnice z 72 odstotki itd. — 1. c.

OBISK V PARTIZANSKI VASICI

Delovni kolektiv Tiskanine v Kranju je v svoj program 40-letnice KPJ vključil tudi sklep, da obišče in obdarja eno izmed mnogih vasic na Dolenskem, ki je mnogo pretrpel v NOB.

Tako so pred kratkim obiskali vasico Gabrie pod Gorjanci. Vas je bila 1942 popolnoma požgana in porušena. 240 domačinov je takrat šlo v partizane. Od teh je 44 dalo svoja življena.

Vaščani so pripravili delavcem iz Kranja prisrečen, ganljiv sprejem. Pred spomenik padlim so gosti polagali vence, sledil je program z govorji, recitacijami in petjem. — Kolektiv Tiskanine je ob tej priložnosti izročil vaščanom Gabrie 70 kg blaga — ostankov tekstila. Hkrati so poklonili tudi radijski sprejemnik »Nikola Tesla«, nekaj športnih revvizitorjev, knjig in šolskih potrebščin v vrednosti 55 tisoč dinarjev iz prostovoljnih prispevkov članov kolektiva. — M.

IZID ŽREBANJA
JUGOSLOVANSKE LOTERIE

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami so zadele dobitek dinarjev

40	800
60	600
80	400
6430	20.000
09080	60.400
43380	80.400
75610	30.000
71	400
5231	10.000
00711	30.000
03481	80.000
742	4.000
832	4.000
9972	10.000
62912	100.000
94052	40.000
98062	60.000
33	1.000
013	8.000
913	6.000
31343	40.000
84953	30.000
106123	600.000
382773	1.000.000
417513	200.000
541533	801.000
594	2.000
3024	10.000
5914	10.000
7914	10.000
57894	60.000
94734	60.000
572894	300.000
32035	30.000
73535	30.000
81565	100.000
91125	80.000
497165	400.000
546	2.000
7576	20.000
63066	40.000
94346	40.000
646316	200.000
527	2.000
757	2.000
877	2.000
6537	10.000
97037	40.000
8	200
08828	80.200
11208	30.200
21078	100.200
31338	40.200
46688	30.200
55028	30.200
63918	60.200
9	200
26859	30.200
39809	40.200
93359	30.200

27. APRIL

Dnes, 27. aprila se spominja zbrajalo nekaj ljudi. Vse do tistih usodnih dogodkov so bili to predstavniki raznih organizacij. Toda takrat je bilo treba enotnost. To je bila njenova unodrušna ugotovitev. Zato so ustavili enotno organizacijo — Osvobodilno fronto. Ta je, kot sestavni del Narodnega fronta Jugoslavije, takoj začela zbirati vse svobodoljubne sile, jih organizirala in vodila v boju za osvoboditev. — Tako se bomo po tej obletnični najpričnejši oddolžili, da strnemo vrste SZDL v skupnih naporih za boljšo prihodnost.

Socialistična zveza delovnega ljudstva, kot naslednica OF, nadaljuje začeto pot. Naloge tudi danes niso lahke. Utrjevanje naše socialistične demokracije, boj za boljše živiljenjske razmere delovnim ljudem itd. tudi danes, prav tako kot pred 18 leti, zahteva naše enotnosti. Zato se bomo po tej obletnični najpričnejši oddolžili, da strnemo vrste SZDL v skupnih naporih za boljšo prihodnost.

Kranj tovariš Ivan Bertoncelj-Joham. V kulturnem delu programa pa so nastopili znani slovenski kulturni umetniki, med njimi pravki ljubljanske Operе, basist Ladko Korošec, sopranistka Vanda Gerlovičeva, tenorist Janez Lipušček. — Peli so borbeni pesmi in operne amfije. Spremljal jih je Simfonični orkester ljudske milice iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Ludvika Starča. Poleg solistov ljubljanske Operе je na proslavi nastopil tudi gledališki umetnik Jože Tiran, ki se je predstavil z recitacijami borbenih pesmi. — Z. M.

**REPUBLIŠKO PRVENSTVO
V KEGLJANJU NA JESENICAH**

Kranj, 26. aprila

Včeraj in danes je na jeseniškem štirinestrem kegljanju drugi del prvenstva LRS v kegljanju za 1. 1959. Med 52 udeleženci, ki igrajo v disciplini po 200 lučajev, je vodil včeraj Marinček iz Celje. Danes je prvi premagal Marinčeka Martinšek (Gradis, Ljubljana) s 1729 keglji, nato še Kobal (Bramnik, Maribor) s 1731 keglji. Tremuntno stanje — Kobal (Bramnik Maribor) 1731, Martinšek (Gradis, Ljubljana) 1729, Marinček (Beton, Celje) 1718, Lubec (Beton, Celje) 1711. V času poročanja še niso igrali favoriti Grom iz R

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Kupujemo vsako množino svežih laj po dnevnih cenah. Slaščičarna - Kavarna Kranj, Tavčarjeva 17.

3097

Avtomoto društvo Šenčur organizira tečaj za mopediste. Prijave sprejemajo trgovina v Zadružnem domu v Šenčurju do 7. maja 1959.

3111

Prodam brejo kravo - dobro mlekarico. Tenetiše 28. 3113

Dam brezplačno stanovanje delavnik. Vse drugo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 3120

Prodam novo Italijansko moško kolo »Bianchi-Sport«. — Naslov v oglašnem oddelku. 3130

Prodam krasen sadni vrt ali zamenjam za stanovanje. Ogled vsak dan od 12. do 16. ure. — Pivk, Zg. Bitnje 2. 3131

Prodam njivo 70 arov na Černicu. Ambrožič, Ljubno. 3132

Prodam več oleandrov. Marenčič Matja, Vodopivec 7. Kranj. 3133

Otroški voziček kombiniran prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3134

Moško kolo — nemške znamke »Taifun« v odličnem stanju prodam. Fr. Cvenkel, Ljubno 26, pod. Št. Podnant. 3135

Prodam dobro ohranjeno spalnico po nizki ceni. Suha 40, Kranj.

Prodam preprogo, domaći perzer 290 krat 168 cm in klavirsko harmoniko, 32 basov, novo. — Ulčar, Gorje pri Bledu — Fortuna.

Prodam motorno kolo »Panonijs« s prevoženimi 9000 kilometri. Volčič Jože, Tapetništvo, Kranj. — Ogled od 6. do 16. ure. 3136

Mlade piške jajčarice lahko dobite na Državnem posestvu v Podbrezjah. 3137

Prodam moped »Puch« ali zamenjam za težjega. Plevl Franc, Zaglog 71, Cerknje. 3138

Prodam 2 kub. metra smrekovih in 1 kubični meter češnjivih desk. Naslov v ogl. oddelku. 3139

Prodam več 30 do 40 kg težkih prasičev. Soklič, Češnjica 16, Podnart. 3140

Kupim zlato za zobe. Naslov v oglašnem oddelku. 3141

Vestna, mlajša hišna pomočnica dobi takoj službo pri zdravniški družini v Nemčiji. Ponudbe oddati v oglašni oddelku pod »Poštena. 3142

3142

se odločili prekomerno povpraševanje.

RAZRODAJA OSNOVNIH SREDSTEV

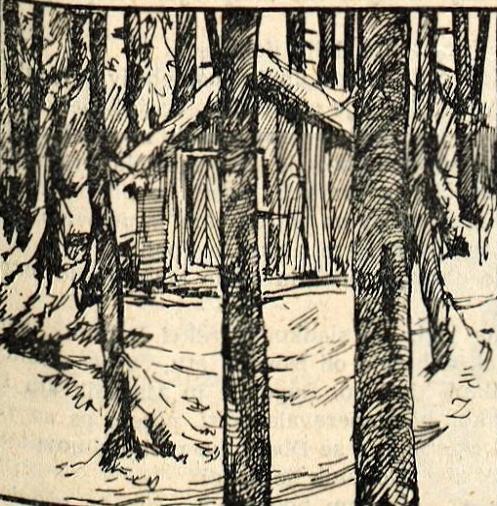
Industrija obutve »Planika« Kranj razprodaja naslednja osnovna sredstva za puškarsko obrt:

1. Izvlačilni stroj
2. Vratalni stroj za cevi zračnih pušk
3. Vodoravni vratalni stroji
4. Vodoravni rezkalni stroji
5. Vodoravni kopimi stroji
6. Rezkalno-kopimi stroji
7. Vratalno-rezkalni stroj
8. Bronirnica
9. Tračna žaga
10. Kovački in paralelni primozni
11. Delavne in graverske mize

Do dne 20. maja imajo prednost nakupa državna podjetja. Dne 27. maja ob 10. uri pa bo razprodaja za privatni sektor.

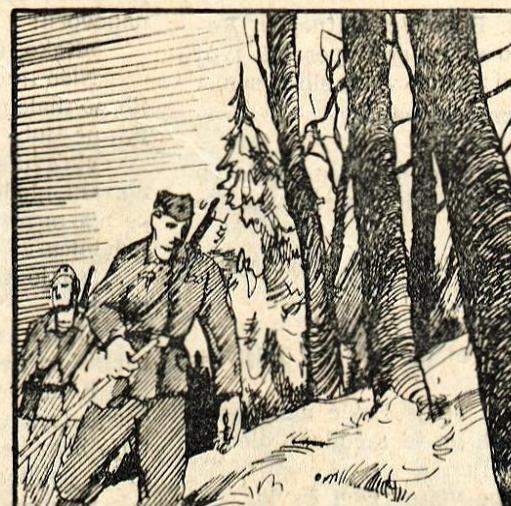
VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

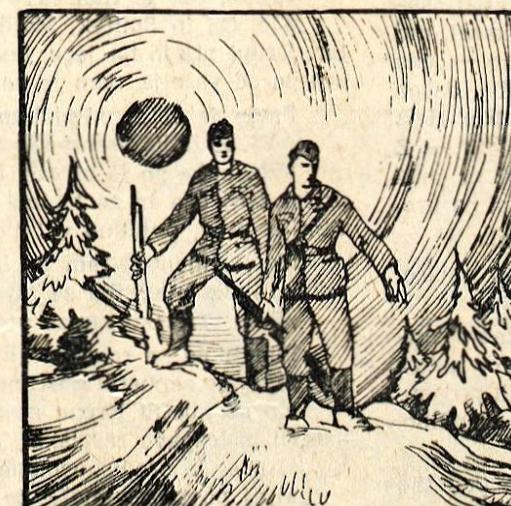
157

Tisto zimo je v smrekovem gozdu nad Srednji vrhom domovala v kočici, ki so jo sami napravili, skupina gornjesavskih terencov. Terenci so bili partizani, ki niso kot brigade ali odredi napadali sovražnika zdaj tu, zdaj tam, ampak so stalno živelji na istem področju, skrbeli za nabavljanje hrane in orožja za partizane in še za tisoč drugih opravkov.

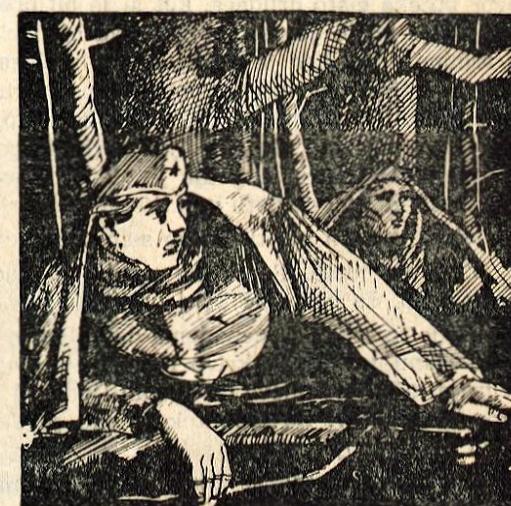
158

Sredi januarja sta se dva partizana iz te skupine vračala s konferenco, ki je bila v strminah nad Jesenicami. Po partizansko jima je bilo ime prvemu Srečko, drugemu pa Miško. Že štiriindvajset ur sta bila na nogah in komaj sta čakala, da pride do koče, v kateri se bosta odpocila in naspala. Ampak koča je bila prazna. Tovarišev ni bilo nikjer.

159

Nenadno izginotje tovarišev se jima je zazdelo sumljivo. Povzpela sta se na Srednji vrh, da se razgledata naokoli. Opazila sta nemške policiste. »Torej zato so tako izginili,« — sta rekla oba v en mah. Tam so se jima pridružili še trije Hlebarjevi fantje, stari 14, 16 in 17 let, ki so bili pobegnili pred Nemci. Večerilo se je in mraz je naraščal.

160

»Kar v kočo gremo,« je rekel Srečko, »še kdor pozna pot do nje, bi jo ponori težko našel!« Ampak Miško se ni strinjal s tem. Utaborili so se kakih 20 metrov nad kočico; na suhem prostoru so si v bukovem listju uredili ležišče, si sezuli čevlje in zadremali. Nenadoma je Miško šepnil: »Nekaj šumi! Nekdo je pri koči!« Res se je čulo šumenje listja.

Sindikati imajo veliko vlogo v razvoju naše socialistične države

(Nadaljevanje s 1. strani)

Preključujem št. bl. 40645, izdanega v Komisiji trgovini Kranj dne 14. aprila 1959. Igničenko Rozalijs, Kranj. 4143

Podpisani Tavčar Franc, Virman, se preključujem vse kar sem ne resničnega trdil v zvezi z delitvijo Care paketov po odbornikov občinskega odbora Rdečega križa v Škofiji Loka. 3144

Podpisani Koželj Franc, preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekel napram Omahan Rozalijs. 3145

Prodam brejo kravo - dobro mlekarico. Tenetiše 28. 3113

Dam brezplačno stanovanje delavnik. Vse drugo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 3120

Prodam novo Italijansko moško kolo »Bianchi-Sport«. — Naslov v oglašnem oddelku. 3130

Prodam krasen sadni vrt ali zamenjam za stanovanje. Ogled vsak dan od 12. do 16. ure. — Pivk, Zg. Bitnje 2. 3131

Prodam njivo 70 arov na Černicu. Ambrožič, Ljubno. 3132

Prodam več oleandrov. Marenčič Martja, Vodopivec 7. Kranj. 3133

Otroški voziček kombiniran prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3134

Moško kolo — nemške znamke »Taifun« v odličnem stanju prodam. Fr. Cvenkel, Ljubno 26, pod. Št. Podnant. 3135

Prodam dobro ohranjeno spalnico po nizki ceni. Suha 40, Kranj.

Prodam preprogo, domaći perzer 290 krat 168 cm in klavirsko harmoniko, 32 basov, novo. — Ulčar, Gorje pri Bledu — Fortuna.

Prodam motorno kolo »Panonijs« s prevoženimi 9000 kilometri. Volčič Jože, Tapetništvo, Kranj. — Ogled od 6. do 16. ure. 3136

Mlade piške jajčarice lahko dobite na Državnem posestvu v Podbrezjah. 3137

Prodam moped »Puch« ali zamenjam za težjega. Plevl Franc, Zaglog 71, Cerknje. 3138

Prodam 2 kub. metra smrekovih in 1 kubični meter češnjivih desk. Naslov v ogl. oddelku. 3139

Prodam več 30 do 40 kg težkih prasičev. Soklič, Češnjica 16, Podnart. 3140

Kupim zlato za zobe. Naslov v ogl. oddelku. 3141

Vestna, mlajša hišna pomočnica dobi takoj službo pri zdravniški družini v Nemčiji. Ponudbe oddati v ogl. oddelku pod »Poštena. 3142

3142

kinematografi je naraslo od 132 tisoč v letu 1939 na 475.000 v letu 1957...«

NOV SISTEM NAGRAJEVANJA

PO DELU

»Med najpomembnejšimi koraki v našem novem sistemu je razširitev pravic delovnih kolektivov, ki lahko potem, ko poravnajo obveznosti do družbene skupnosti in komune, samostojno delijo ostanek dohodka na skladu podjetij in na zasluzke delavcev. S tem smo ustvarili možnosti, da se v podjetjih vodi perspektivna politika za večjo storilnost, da se zagotovi boljša stimulacija podjetja in posameznika, da se izboljša ekonomičnost proizvodnje in sistem nagrjevanja...«

Predsednik Centralnega sveta ZSJ tovaris Vučmanović je v svojem referatu nato govoril še o delitvi sredstev med skupnostjo in podjetjem, med podjetjem in komuno, o delitvi sredstev v samem kolektivu, o živiljenjskih in delovnih pogojev delavcev, o oblikovanju realnih zaslukov, o stanovanjskih problemih, socialnem zavarovanju in delovni zaščiti, o vzgoji in izobraževanju delavcev, o počlabljanju mednarodnih zvez in o nekaterih organizacijskih problemih.

IV. kongres ZSJ je v petek dopoldne nadaljeval delo na plenarnem zasedanju, popoldne pa v treh komisijah, ki obravnavajo organizacijsko-politična vprašanja sindikatov, živiljenjsko raven in strokovno izobraževanje delavskega razreda.

Na dopoldanskem plenarnem zasedanju je kongres nadaljeval razpravo o poročilih Centralnega sveta ZSJ o delu med III. in IV. kon-

gresom in o referatu Svetozarja Vučmanovića-Tempa o vlogi in nalogah sindikatov v novih pogojih.

IV. kongres sindikatov so včeraj dopoldne pozdravili tudi predstavniki sindikalnih delegacij Belgije, Bolgarije, Burme, Ceylona, Češkoslovaške, Francije, Grčije, Izraela, Holandije in mednarodne organizacije dela.

V petek popoldne je IV. kongres ZSJ nadaljeval delo v treh komisijah: v komisiji za živiljenjski standard, v komisiji za organizacijsko-politično izgradnjo sindikatov in v komisiji za izobraževanje delavskega razreda. Glavne referate so imeli Mika Špirjak, Ivo Božičević in Miša Povičević.

V soboto je kongres nadaljeval delo v komisijah. V razpravi so posamezni delegati govorili o problemih svojih komun in podjetij.

Kongres Zveze sindikatov Jugoslavije je včeraj zaključil svoje delo. Dopoldne je bilo plenarno zasedanje, potem pa so izvolili nov upravni in nadzorni odbor in izdelali resolucijo o nadaljnji nalogah Zveze sindikatov Jugoslavije.

NOGOMET

TRIGLAV II : BOHINJ 2:2 (1:0)

Kranj, 26. aprila

V okviru 15. kola nogometnega prvenstva Gorenjske je danes popoldne drugo moštvo Triglava igralo neodločeno z zadnje plasiranim na lestvici, Bohinjem 2:2 (1:0). Za domačine sta bila uspešna Srakar in Gajšek, medtem ko je bila gola za goste dosegel srednjji napadač. — Pred okrog sto gledalci je dobro sodil Bradaška iz Kranja.

I. V.
Jesenice: Murska Sobota 1:5 (0:1)
Mladost: Tržič 2:11 (1:4)

Uporavni odbor Mladinskega okrevallišča na otoku Stenjak pri Puli ūče

ADMINISTRATIVNO MOČ

z znanjem računovodstva in knjigovodstva.

Pogoji za sprejem: ekonomski srednji ali administrativna šola in večletna izobrazba in večletna praksa v admistrativni ali knjigovodski stroki.

Stanovanje in hrana v zavodu.

Plača po uredbi. — Nastop službe takoj.

Pismene ponudbe z obširnim živiljenjepisom poslati do dne 15. maja 1959 na naslov: Okrajna zveza prijateljev mladine Kranj.

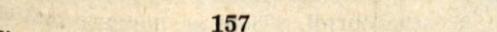
Uporavni odbor Mladinskega okrevallišča na otoku Stenjak pri Puli razpisuje mesto

UPRAVNIKA

Pogoji za sprejem: popolna srednja ali vsaj nižja srednja šola in večletna praksa v socialnih ali vzgojnih domovih, ev. gostinskih obratih.

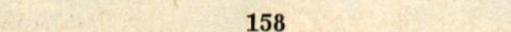
Na razpolago je družinsko stanovanje ter možnost zaposlitve žene. — Plača po pravilniku, nastop službe takoj. — Prednost imajo borce NOB.

Pismene ponudbe z obširnim živiljenjepisom poslati do dne 15. maja 1959 na naslov: Okrajna zveza prijateljev mladine Kranj.

157

Tisto zimo je v smrekovem gozdu nad Srednji vrhom domovala v kočici, ki so jo sami napravili, skupina gornjesavskih terencov. Terenci so bili partizani, ki niso kot brigade ali odredi napadali sovražnika zdaj tu, zdaj tam, ampak so stalno živelji na istem področju, skrbeli za nabavljanje hrane in orožja za partizane in še za tisoč drugih opravkov.

STANJE DUŠEVNEGA ZDRAVJA
V SVETU

Napočila je pomlad in ameriška filmska igralka Mala Powers, ki jo zadnja leta v filmskem svetu zelo cenijo, trga prvi šopek pomladnega cvetja. - Marsikdo bi ji pomagal

Kovinski zakladi
na morskom dnu

Oceansko dno pokriva grude dragocenih kovin v velikanskih množinah. To so ugotovili oceano-grafi kalifornijske univerze. Podvodne fotografije v Tihem oceanu so pokazale, da pokrivajo morsko dno ponekod tudi kot pest debelkovinske kepe. Vsebujejo okrog 25% mangana, 15% železa in niklja, bakra in kobalta. Raziskovalci so izračunali, da znaša vrednost kovin na kvadratni kilometar 375 do 400 milijonov dinarjev. Prvi poskusi dviganja teh zakladov z neke vrste »sesalcem za prah« so povsem uspeli.

VSESTRANSKI PENICILIN

v kratkem času najbolj dovršen antibiotik

Štirim angleškim učenjakom, ki krovnjaki pričakujejo, da bodo delovali tam, kjer penicilin do sedaj ni deloval.

Medicina v prvi vrsti pričakuje učinkovanje nevarno se množičnih mikrobov, ki so odporni proti penicilinu. Najvažnejši od teh mikrobov so stafilokoki. Do danes smo poznali pet vrst penicilina, pa ni nobena od teh delovala proti vsem stafilokokom.

Zato sedaj živimo v upanju, da z novim odkritjem, t. j. krepiljenjem, različnim spajanjem in usmerjanjem na novo odkrite substance penicilina, te nevarnosti ne bo več. Odkritje angleških učenjakov bo prav gotovo izredne koristi za medicino, penicilin pa bo tako postal najbolj dovršen antibiotik.

BREZ BESED

ROMAN

II. del

23

VIGENCI

Mimi
Malenšek
Konič

Z nekaj časa sta utihnili. Hela je mislila, da bi Pavla naposled vendarle mogla ljubiti in Pavle je mislil, da razgovor poteka čisto drugače, kot si je bil predstavljal. Nameraval je oholo govoriti z njo. Rad bi ji bil pokazal, naj ne računa nanj, ker je ne bo nikoli vzel za ženo — ona pa je bila tako nevsljiva, tako stvarna in razumna, da ga je zbegala. Prav res: ko bi ne šlo za Vido, bi bila Hela tako dobra nevesta, da si boljše ne bi mogel želeti. — Z občutkom telesnega neugodja je gledal v šop rož na mizi — nič več ni imel dekletu reči. Vstal je in pogledal na uro.

»Zdaj moram pa iti. Dolgo sem vas zadrževal.«

»Saj me niste. Redko se zgodi, da nas kdo obišče. Vesela bom, če boste še kdaj prišli.«

Ko je to rekla, je nenadoma dojel, da je močno osamljena. Temu je kajpak krivo Herderjevo bogastvo. Kakor pregraja loči Herderjeve od drugih ljudi, od malih podjetnikov in kmetov. Za trenutek se mu je deklet zasmililo. Skoro proti svoji volji je reklo:

»Če bom utegnil, se bom oglasil. Z vami je prijetno kramljati.«

»O,« je rekla, »ali res?«

»Seveda.«

Spremila ga je do hišnih vrat. Nekoliko zbgan je odhalil iz Kamne gorice. Mislil je na Helo, na to, da oče pravzaprav ne misli slabo, potem pa spet na Vido. Ko bi se vsaj mogel z Vido porazgovoriti do konca! Ali se bo zmeraj izmikala in ga mučila? Vse skupaj visi v zraku! Ali tega ne bo nikoli konec? Čas bi bil, da bi storil nekaj odločnega, da bi pokazal svojo voljo! Končno ni šolarček, da bi drugi pometali z njim!

Iz potomcev Indjancev in Špancev je nastala zelo plodovita rasa Meksikancev, katere pripadniki se odlikujejo zlasti po lepoti, gracijski, muzikalnosti, posebno pa po velikem veselju do življenja. Statistika v Meksiku pa je razkrila kaj žalostno dejstvo in pokazala, da je od 35 milijonov Meksikanov 12 milijonov analfabetov, od teh 3 milijone otrok. Vsako jutro stoji dolga vrsta otrok pred vhodom primitive šolske barake, ki se na zunaj komaj razlikuje od navadnih siromašnih stanovanjskih barakov. — Slika prikazuje mlado idealistico-novinarico Divino, kako razdaja svoje moči in znanje ukažljanim otrokom v razredu, ki ga sama vzdržuje in opremlja

Slabe volje je prišel do Jarma in čeprav je redko zašel v gostilno, je stopil noter. Moral je pogasiti nejevoljno, ki je tela v njem.

V gostilni je dobil znance. Prisedel je k njim. Jeršinov Andrej mu je razigrano zaklical:

»Vendor si se otaja! Pij! Tvoj oče tudi pije v sosednji sobi z delničarji.«

»Tako, oče je tudi tu?«

»Je. On in Šmitek, Majdnik, Rogovilc, Hafner in Rotar. Drugi pijejo na jazo, ker so se na seji sprekli, tvoj oče pa od veselja. Sam je naročil štefan vina, slišal sem.«

Pavle je vstal. »Pojdimo kam drugam.«

»Ali se bojni starega?«

»Eh, kaj,« se je otrese Pavle. »Bojim se samo, da bo prišel tvoj oče in te nagnal domov, kakor smrkavca. Če vam je prav, pojdimo v Lipnico.«

»K Rožmanu? Tam so lepa dekleta,« je razposajeno rekel tajnik. »Boš dal za pijačo, Pavle?«

»Bom. Ti tako nimaš prebitega v žepu.«

Fantje so se zakrohotali, Andrej pa je požrl žaljivko in skupaj so zapustili gostilno.

Ko so pustili Kropo za seboj, se je Pavle nenadoma ustavil in hriplav zavriskal. Tajnik ga je začudeno gledal.

»Ali si že sredi popoldneva pijan?«

»Kaj pa ti razumeš,« je slabe volje reklo Pavle.

Fantje so se pomenljivo spogledali, toda smeiali se niso. Andrej je zaničljivo reklo:

»Vida ga muči. In povrh ga stari ženi s Herderjevo. Rotarjev je posmehljivo zažvižgal skozi zobe. Pavle je narejeno mirno reklo:

»Pusti moje zadeve v miru, Andrej in z menoj pojdi, če hočeš piti za moj denar. Kaj ti mar tuje skribi?«

Čutil je vročo željo, da mora nekaj storiti, karkoli, samo da se bo iztrgal mešanici čustev in nesoglasij v sebi. Končno mora očetu in vsem pokazati, da je mož, ki more ravnavi po svoji volji.

„Rdeča caka“

Terroristična organizacija v Zapadni Nemčiji in Švici

Objasnjen vzrok smrti trgovca Georga Pucherta

3. marca zjutraj so v zahodno-nemškem mestu Frankfurtu odkrili strašno zmrzlino. Na cesti je stal avtomobil »Mercedes«. Iz hiše je prišel človek, vzel iz žepa ključ, ga vtrknil v vrata avtomobila — in nastala je strahotna eksplozija...

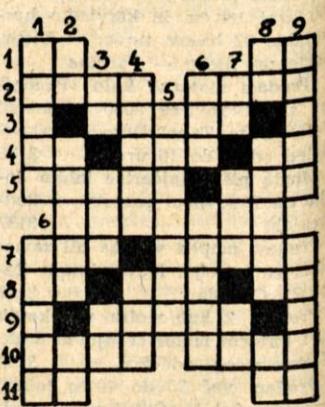
Peklenski stroj, ki je bil pod avtomobilom spojen z vrati, je deloval. Človek je bil ubit. Star je bil 43 let, po poklicu trgovec.

Pred nekaj dnevi je javni tožlec dr. Wolf objavil rezultate raziskave. Dejal je, da je Puchert žrtve teroristične grupe »Rdeča roka«. To je francoska podzemna organizacija ekstremistov, ki hočejo likvidirati akcije v korist alžirske uporbe, predvsem tihotapstvo orožja v te namene.

Puchert je bil v nemški vojni mornarici, po vojni pa je pričel s sumljivim poslom. Leta 1949 je kupil jahto in odsel z ženo in s hčerkko v Tanger. Tam je osnoval prevozno podjetje, a je bil od tod kot Nemec izgnan. Nastanil se je v Luki in pričel tihotapiti cigarete v Italijo in Francijo. Znano je, da ta posel posebno cvete in primaša milijone; ameriške cigarete so namreč v Franciji in Italiji posebno cenjene, kajti prodaja je z množičnim zabranjena. Puchert je uspel zamenjati državljanstvo in lahko se je naselil v Tangerju. Nemški javni tožilec trdi, da je Puchert leta 1955 pričel oskrbovati alžirske upornike z orožjem, hrami in podobnimi materiali. Pri tem je imel nevečnosti, saj so ga Franci prestopili opominjali. Potopili so mu tudi dve ladji. Puchert je zapustil Tanger in se premestil v Frankfurt. Nadaljeval je z začetnim poslom, čeprav mu je nevarnost vedno bolj pretela. Načelo si skoro ni več upal. Nihče ne ve, zakaj je tega večera, ko ga je doletela smrt, le odsel od doma. Uboj Georga Pucherta ni prva in edina akcija »Rdeča roka« v Zapadni Nemčiji. Takšni primeri so vedno na vsakodnevni redu.

V Parizu pravijo, da to ni stvar vlade in da take elemente ne morejo držati v discipliniranosti, dokler Nemci ne dobre kakih drugih dokazov.

KRIZANKA ST. 7

OKRUTNO MORJE

Zgodilo se je v francoskem območju mestu Boulogne, pred desetimi dnevi. Sim Guy je bil najbolj srečen, če ga je oče vzel s seboj na ribolov. Njegov oče je bil dolgo let reševalce, sedaj pa se je ukvarjal samo z ribolovom. Tega dne je bilo morje kljub vetru povsem mirno. Oče in sin sta kmalu popoldne odpeljala z barko na morje. Tedaj pa je z jugozapada pričel pihati močan veter, ki je doslej mirno morje razburkal. — Henri LaSsemblée je zavesel proti luki, a valovi so bili močnejši od njega. Barka je bila lahka in le malo je manjkal, da je mislovali prevrnili. Oče je opsal sina s plutovino, v upanju, da se bo obdržal na nemirnem morju. Klical je na pomoč. Končno so znački opazili na nekem ribiškem čolnu, ki so nesrečo brž sporočili najbližji ladjidi; ta je šla takoj reševat »brodomolca«.

Oče je v tem času vlekel sina k obali in se tudi sam neprestano boril z valovi. Uporabil je vse svoje dolgoletno znanje in spretnost, toda zmanjšalo. Dete ni preneslo takov velikega napora. Zadušilo se je pred očmi nesrečnega očeta, ki je v obupu skušal rešiti vsaj dečkevo truplo.

Vodoravno: 1. kazalni zaimek — učenje, 2. mestece ob zahodni istrski obali — stik, 3. literarno delo, 4. nota — industrijska rastlina — veznik, 5. naselje pri Tržiču — borba, 6. zelo plašna ptica, pevka, 7. glasbeni pojem — ni zdrav, 8. staroslovenska pijača — kanon — medimet, 9. vrsta vina, 10. očka — naše največje pristanišče, 11. japonska dolžinska mera — akademski naslov.

Napivčno: 1. prebivalec balkanske države — hrošč, 2. enota za mernjenje upora — ptica ujeda — osebni zaimek, 3. površinska mera — domača žival — tebe, 4. udomačena ptica — športna disciplina, 5. srednješolske Stajerske, 6. zgoden — športni rekvizit, 7. veznik — ples — nikačnica, 8. pamet — zbornik državljanskih predpisov — kulturno društvo, 9. element — pisar.

Dominik se je pozno ponosi vrnil od Jarma. Bil je dobre volje in nekoliko omogočen od pijače. Dolgo se že ni več napisil in kadar je pil, je pil na jazo, danes pa je pláčeval za pijačo, ker ga je veselil razbor, ki se je začel med družabniki. Videl jih je, kako so drug za drugim prihajali k Jarmu, vsi zaskrbljeni in slabe volje. Rotar, Rogovilc in Majdnik so sedili k svoji mizi, kakor bi hoteli Dominiku pokazati, da nimajo z njim nič skupnega. On pa jih je nagonovil:

»Kako, delničarji? Ste delili dobiček?«

Niso mu odgovorili, on pa jih je posmehljivo gledal in jih po malem zbadal. Žarel je od veselja, ko je videl, da se jim ne ljubi niti odgovarjati. S lastjo se je zagrizel vanje.

»Pravil sem vam, kako bo,« je govoril široko in oblastno. »In glede naročila iz Trsta... agent je bil pri meni, pa nisem maral prevzeti! Vem pa, da vam je polovico ladje jedelča že plačala, torej ste nekaj le dobili.«

Može so se obračali proč in sam Majdnik je ostro rekel:

»Nikar se ne jezi,« je sladkobno reklo Dominik. »Sicer se pa dobiček deli šele ob Novem letu, če prav vem.«

Rotar je siknil kletvico. Rogovilc in Majdnik sta se spogledovala, kakor bi nameravala oditi, potem pa so vse trije brez besed sklenili, da se Dominiku ne bodo umaknili in so poklicali pijače. Dominik je reklo:

»Drupba, jaaa... Nekam počasi vam, gre ta pšenica v klasje. In rad bi vedel, koliko Hetori računa za pota.«

Majdnik se je ostro obrnil. »Ti bi se nemara zastonj vozil okoli!«

»Gotovo se je bolje vozariti po svetu za tuj denar kot za svojega! Prijetno je spat v hotelih in si pustiti streči od gospodskih natakarjev, če plačajo drugi! E, Filip je tičta zna!«

Delničarji še zmeraj niso rekli nič, toda v očeh jim je blisnilo nezaupanje, ki ga niso niti skušali prikriti. Dominik pa se je udobno naslonil na stol in počasi pripovedoval o različnih sleparijah, ki so mogoče v družbah.